

**MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA**

**Cu titlu de manuscris
C.Z.U. 347.7:658.8.03(043.3)**

ȚURCAN PAVEL

**REGLEMENTAREA TARIFARĂ A OPERAȚIUNILOR DE
IMPORT-EXPORT**

SPECIALITATEA: 552.03.- Drept financiar (bancar, fiscal, vamal)

Autoreferatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2015

Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului Drept Public a Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova.

Conducător științific:

CÂRNAȚ Teodor, doctor habilitat în drept, profesor universitar

Referenți oficiali:

1. **COSTACHI Gheorghe**, doctor habilitat în drept, profesor universitar, AȘM
2. **ARMEANIC Alexandru**, doctor în drept, conferențiar universitar, ASEM

Componența Consiliului Științific Specializat:

1. **GUCEAC Ion**, **președinte**, doctor habilitat în drept, profesor universitar, m.c.
2. **MOCANU Victor**, **secretar științific**, doctor în drept, conferențiar universitar
3. **BALMUȘ Victor**, doctor habilitat în drept, conferențiar cercetător
4. **BELECCIU Ștefan**, doctor în drept, conferențiar universitar
5. **COBĂNEANU Sergiu**, doctor în drept, profesor universitar
6. **ERHAN Ianuș**, doctor în drept, lector superior universitar
7. **LOBANOV Natalia**, doctor habilitat în științe economice, profesor universitar

Susținerea va avea loc la 30 decembrie, ora 14.00, în ședința Consiliului Științific Specializat D 30.552.03 – 03 din cadrul Universității de Stat din Moldova (mun. Chișinău, str. Alexei Mateevici nr. 60, bloc IV, aud 222).

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova și Biblioteca Universității de Stat din Moldova și la pagina WEB a C.N.A.A. (<http://www.cnaa.md>).

Autoreferatul a fost expediat la 28 noiembrie 2015

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat:

Mocanu Victor, doctor în drept, conferențiar universitar

Conducător științific:

Cârnaț Teodor, doctor habilitat în drept, profesor universitar

Autor:

Țurcan Pavel

© Țurcan Pavel, 2015

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Formarea și punerea în aplicare a politicii tarifar-vamale a Republicii Moldova este un proces complex și sistemic, care implică nu numai subiectele de funcționare a tuturor ramurilor de guvernare – legislativă, executivă și judecătorească, dar și participanții direct implicați în relațiile economice internaționale – agenții economici.

Cu ajutorul reglementărilor tarifar-vamale, statul gestionează fluxul de exporturi și importuri al mărfurilor, luând în considerare obiectivele pe termen lung de dezvoltare a țării, asigurând stabilitatea balanței de plăți și cursul stabil al monedei naționale. Astfel, principalele obiective ale politicii tarifar-vamale sunt: crearea condițiilor optime pentru concurență între producătorii interni și străini, asigurarea utilizării cât mai eficiente a instrumentelor de control vamal și de schimb de mărfuri pe teritoriul vamal, participarea la punerea în aplicare a obiectivelor de politică comercială pentru protecția pieței, promovarea dezvoltării economice, promovarea punerii în aplicare a ajustării structurale și a altor obiective de politică economică, asigurarea unui nivel adecvat de venituri în bugetul de stat. Sub acest aspect, crearea condițiilor optime pentru concurență este posibilă numai în cazul rezolvării contradicțiilor politicii tarifar-vamale, care, pe de o parte, ar necesita o promovare a concurenței, prin realizarea funcției ofensive, iar pe de altă parte, protejarea producătorilor interni de concurența străină, prin realizarea funcției de protecție.

Actualitatea cercetării se datorează și dezvoltării economice moderne, care se caracterizează printr-o tendință clară de integrare a economiilor naționale, dictată atât de dezvoltarea sistemului economic global, cât și de economiile naționale drept componentă a sa. Relațiile economice externe ale Republicii Moldova în prezent sunt o necesitate obiectivă, un factor important al creșterii economice, o parte integrantă a procesului național de reproducere extins.

Totodată, actualitatea temei se datorează ascendenței integrării economiei Republicii Moldova în economia mondială, în special în cea a Uniunii Europene. În perspectiva aderării la Uniunea Europeană, pe de o parte, și din necesitatea protejării sistemului financiar-economic instabil al țării, pe de altă parte, se impune necesitatea creării unor metode noi de utilizare, a unor instrumente optime de reglementare a tarifului vamal. Astfel că reformele economice îndeplinite au impus necesitatea efectuării unor modificări radicale în mecanismul de stat al reglementării tarifare, precum și a operațiunilor de import-export.

Practica ultimilor ani a demonstrat necesitatea reglementării de stat eficiente a activității economice externe cu ajutorul instrumentelor tradiționale, tarifare și netarifare, de influență. Este evident că, în condițiile economiei de piață, cele mai eficiente moduri de reglementare de stat sunt cele care se bazează pe factorii economici și nu abuzează în măsuri cu caracter administrativ. Această poziție și-a găsit reflectare în Legea Republicii Moldova a reglementării de stat a activității comerciale externe, în care sunt fixate principiile priorității măsurilor economice de reglementare și excluderea intervenției nejustificate a statului în activitatea economică externă.

Printre măsurile de stat a reglementării activității economice externe, locul principal îl ocupă reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export, al cărui element principal este taxa vamală. Analiza științifică a acestor reglementări este actuală și pentru că se

impune necesitatea ca acestea să fie perfecționate, racordate la cerințele actuale stabilite de principiile și reglementările internaționale în domeniu.

Astfel, în scopul realizării măsurilor tarifare și netarifare de reglementare a activității economice externe a statului, perfecționării evidenței statistice și a schimbului de informație referitoare la circulația mărfurilor pe plan extern, a fost stabilită Nomenclatura combinată a mărfurilor.

Alegerea temei de cercetare în mare măsură se datorează faptului că până în prezent nu s-a concretizat un cadru juridic care ar stipula elementele de bază ale reglementării tarifare, cum ar fi: tariful vamal, taxele vamale, valoarea mărfii în vamă și determinarea originii mărfii. Totodată, constatăm un interes științific scăzut în Republica Moldova privind elementele reglementării tarifare a activității economice externe pe care s-ar fi putut baza legislatorul la elaborarea actelor normative. Este oportun să menționăm că, în prezent, lipsesc lucrări axate pe studierea tuturor acestor elemente în complexitatea lor, ceea ce nu permite elucidarea problemelor teoretico-practice apărute în domeniu.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. Politica vamală reprezintă partea politicii comerciale care cuprinde totalitatea reglementărilor emise de stat aplicate tuturor mărfurilor ce trec frontierele vamale ale unei țări și care implică: controlul mărfurilor și mijloacelor de transport la trecerea lor peste frontiera vamală; îndeplinirea formalităților vamale; impunerea vamală prin plata creanțelor vamale. Politica vamală a fiecărui stat depinde de direcțiile politicii interne și externe a acestuia. Reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export într-un stat se realizează prin intermediul tarifului vamal, care este cel mai tradițional instrument de realizare a politicii comerciale a statului, deoarece aplicarea lui presupune nu numai determinarea poziției tarifare și a taxei vamale, dar și determinarea țării de origine a mărfii.

Tema respectivă este puțin abordată de cercetătorii din Republica Moldova din domeniul dreptului vamal, ei referindu-se foarte succint la tariful vamal, la taxa vamală și la determinarea țării de origine a mărfii. Totuși, printre aceștia se evidențiază: Erhan I., Sîrbu E., Melnic V., Ursu V., Calenic N., Obreja E., Pasat A.O., Mincu G., Furdui V., Radu Gh.

Autorii Ursu V., Canțer O., Magu I., în lucrarea „Schite de contribuție la monografia de drept vamal”, definesc conceptul de „tarif vamal” în conformitate cu legislația Republicii Moldova, ca un catalog care cuprinde nomenclatorul de mărfuri introduse sau scoase de pe teritoriul vamal, precum și cuantumul taxei vamale la aceste mărfuri. Clasificarea tarifului vamal se limitează doar la tariful vamal cu o coloană și tariful vamal cu mai multe coloane. Cu referire la taxa vamală nu întâlnim un concept propriu formulat de autori, ei susțin părerile deja existente în literatură.

Reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export este o temă discutată în literatura de specialitate străină încă de la constituirea dreptului vamal ca ramură de drept. Cercetătorii în domeniu până în prezent încearcă să definească cât mai detaliat conceptul de „tarif vamal” și „taxa vamală” și să le atribuie un loc cât mai eficient în economia fiecărui stat și în comunitatea internațională. În același timp, o temă de discuție este determinarea țării de origine a mărfii, care în etapa actuală, când sunt dezvoltate relațiile dintre state în domeniul comerțului, joacă un rol deosebit pentru stabilirea și aplicarea taxelor vamale.

Cea mai mare contribuție în cercetarea subiectelor în cauză revine cercetătorilor ruși. Studiarea reglementării tarifare a operațiunilor de import-export o întâlnim în lucrările savanților Nozdraciov A.F., Gabricidze B.N., Halipov S.V., Tolcușkin A.V., Timoșenco I.V., Bakaeva O.Iu., Cerneavski A.G., Rassolov M.M., Ariașvili N.D., Zavrainîh M.L., Jireaeva E.V., Gorbuhov V.A., Adriașin H.A., Svinuhov V.G., Balakin V.V., Bogomolova A.A., Bekeșev C.A., Kruglov A.S., Moiseev E.G. și alții care în măsură diferită au examinat subiectul în cauză, propunând concepții privind tariful vamal, taxa vamală și originea mărfii.

Subiectul reglementării tarifare a operațiunilor de import-export a fost studiat și de către autorii din România. Astfel, cu privire la tariful vamal, taxa vamală, determinarea țării de origine a mărfii s-au expus următorii autori din spațiul românesc: Caraiani Gh., Cazacu C., Moldovan A.T., Condor I., Condor S.C., Mladen C., Diaconu G.Ș., Dragnea E., Ioniță N. ș.a.

Numărul cercetătorilor din România care abordează reglementarea tarifară în lucrările lor este mic. Dar acest lucru nu diminuează importanța studiilor publicate în domeniul reglementării activității economice externe. Așa elemente ca: tariful vamal, taxa vamală și determinarea originii mărfii, și-au găsit totuși abordarea teoretico-practică în puținele lucrări apărute. Cercetarea elementelor menționate, în unele studii se face detaliat, doar că de cele mai multe ori ține de aplicarea lor practică, fără o analiză științifică.

Referindu-ne la cadrul juridic internațional în domeniu, specificăm că printre primele acorduri sunt: tratatele internaționale universale încheiate în cadrul Organizației Mondiale a Vămile (OMV). Republica Moldova este parte la Convenția cu privire la crearea Consiliului Colaborării Vamale (Bruxelles, 15 decembrie 1950 [203]) [52]. Principalul instrument în domeniul facilităților comerciale internaționale este Convenția internațională privind Sistemul Armonizat de descriere și codificare a mărfurilor (Bruxelles, 14 iunie 1983) [39], care are următoarele caracteristici: nomenclatorul de mărfuri stabilit de Convenție este aplicat de majoritatea statelor lumii; 98% din tot comerțul internațional se efectuează în baza Convenției, care, totodată, simplifică colectarea, contrapunerea și analiza datelor statistice referitoare la comerțul internațional; Sistemul Armonizat poate fi aplicat tuturor mărfurilor.

Scopul și obiectivele lucrării îl constituie analiza științifică a reglementării tarifare a operațiunilor de import-export, prin formularea recomandărilor practice pentru creșterea eficacității acestor reglementări, exprimată prin studiul aprofundat și detaliat al noțiunilor de tarif vamal și taxă vamală, al metodelor de determinare a valorii mărfii în vamă, precum și a conceptului și criteriilor de stabilire a originii mărfii.

Din aceste considerente, aspectele reglementării tarifare a operațiunilor de import-export sunt supuse unei examinări teoretico-practice, fiind analizate aspectele acestei probleme prin prisma considerațiilor juridice dezvoltate de către doctrinari, și în special prin prisma raționamentelor evidențiate în actele adoptate de către Uniunea Europeană și la care Republica Moldova tinde să adere. Cercetarea noastră pornește de la ipoteza reglementării operațiunilor de import/export ca un compartiment al dreptului vamal, abordarea căruia

condiționează stabilirea anumitor probleme nesoluționate în procesul implementării în practica organelor de stat.

Pentru realizarea acestui scop, în cadrul cercetării științifice au fost stabilite următoarele **obiective**:

a) a identifica și defini conceptul de tarif vamal; a clasifica tariful vamal; a identifica și evalua funcțiile tarifelor vamale;

b) a stabili locul tarifului vamal în ierarhia măsurilor de stat a reglementării economiei în etapa actuală și a identifica potențialul de creștere a eficienței reglementării tarifare;

c) a analiza Sistemul Armonizat de descriere și codificare a mărfurilor;

d) a defini taxa vamală ca element al tarifului vamal; a clasifica taxele vamale; a specifica funcțiile taxelor vamale; a compara funcția fiscală și reglatoare a taxei vamale și a stabili o strategie efectivă a reglementării tarifare în Republica Moldova;

e) a analiza metodele de stabilire a valorii mărfurilor în vamă;

f) a evalua preferințele tarifare;

g) a defini conceptul determinării țării de origine a mărfii; a identifica criteriile de determinare a țării de origine a mărfii; a stabili originea preferențială și nepreferențială a mărfurilor.

Metodologia cercetării științifice. Pentru cercetarea instituției reglementării tarifare a operațiunilor de import-export au fost aplicate metodele istorică și comparativă, prin intermediul cărora s-au evidențiat etapele evoluției tarifului atât în ceea ce privește sectorul privat și sectorul public al economiei, cât și în cadrul corporațiilor transnaționale, primele dintre care au fost cele mai mari companii comerciale. Analiza istorică a problematicii demonstrează lipsa unității în înțelegerea unei strategii eficiente de reglementare tarifară, iar litigiile privind utilitatea protecționismului și politicii liberului schimb în activitatea economică externă nu s-au epuizat până în prezent.

Abordarea empirică s-a bazat pe experiența aspectului cercetat, prin găsirea unor soluții concrete în baza materialului teoretic cercetat. Pentru aprecierea studiilor în domeniu și formularea concluziilor s-a folosit metoda analizei și sintezei, iar cu ajutorul metodei dialectice au fost analizate și abordate părerile contradictorii expuse în doctrină, ca finalitate obținând proprii convingeri și soluții.

Noutatea și originalitatea științifică a constat în aprofundarea caracterului inovator al rezultatelor obținute, determinat de faptul că pentru prima dată în știința dreptului vamal al Republicii Moldova a fost efectuată o cercetare complexă și amplă a conceptului reglementării tarifare-vamale a operațiunilor de import-export, prin stabilirea locului tarifului vamal în ierarhia măsurilor de stat a reglementării economiei în etapa actuală și identificarea potențialului de creștere a eficienței reglementării tarifare; evidențierea taxelor vamale ca element al tarifului vamal.

Problema științifică importantă soluționată în domeniu rezidă în analiza teoretico-practică a reglementărilor tarifare prin detalierea noțiunii de tarif vamal, taxă vamală și Sistemul Armonizat de descriere și codificare a mărfurilor, atât pe plan național, cât și pe plan internațional, care a condus la clarificarea pentru teoreticieni și practicieni din

domeniul vamal a locului și rolului reglementărilor tarifare în cadrul reglementărilor de stat a activității economice externe din perspectiva ascendenței integrării economiei Republicii Moldova în economia mondială, în special, în cea a Uniunii Europene.

Semnificația teoretică a cercetării este prezentă prin analiza științifică a opiniilor și propunerilor controversate, expuse în literatura de specialitate a RM și a altor state, cu referire la reglementarea tarifară, contribuția la dezvoltarea tezelor privind reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export, în special cele privind elementele acestei reglementări, ca fiind neelucidate în teoria și practica organelor vamale. Conceptele reformulate de tarif vamal și taxă vamală, precum și metodele de determinare a valorii mărfii în vamă, a criteriilor de determinare a țării de origine a mărfii vor facilita procesul de modificare și completare a cadrului legal de activitate.

Valoarea aplicativă a lucrării se remarcă prin transpunerea elementelor reglementării tarifare în mediul academic, în procesul științifico-didactic, dar și în mediul persoanelor care activează în cadrul organelor vamale, pentru înțelegerea mai bună a procesului de reglementare tarifară a operațiunilor de import-export, și pentru fundamentarea științifică a activității de implementare a reglementărilor vamale naționale. Propunerile de *lege ferenda* înaintate vor avea drept scop dezvoltarea legislației vamale naționale, în general, și a prevederilor ce determină tariful și taxa vamală, precum și valoarea și originea mărfii, în special.

Totodată, materialele incluse în cadrul tezei de doctor au servit autorului la elaborarea orelor teoretice și practice la disciplina „Drept vamal” la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova.

Rezultate științifice principale înaintate spre susținere:

1. S-a demonstrat oportunitatea noțiunii de tarif vamal ca instrument principal de realizare a reglementării tarifare și a taxei vamală ca element al tarifului vamal ce se percepe asupra mărfurilor în momentul când acestea trec granițele vamale ale unei țări, în vederea importului, exportului sau tranzitului.

2. A fost demonstrată necesitatea reglementării tarifare a operațiunilor de import export ca mijloc de reglementare a activității economice externe, ce contribuie la asigurarea securității naționale, inclusiv a securității economice, prestigiului țării, care în definitiv, încurajează stimularea producției autohtone.

3. A fost stabilită natura taxei vamale ca impozit indirect, îndeplinind în același timp funcția fiscală și funcția reglatoare, având drept scop realizarea politicii vamale la rang de stat, prin reglarea relațiilor economice stabilite între agenții economici ai diferitor țări, în cazul existenței relațiilor contractuale.

4. A fost argumentată necesitatea aplicării mecanismului de acordare a preferințelor tarifare, a facilităților tarifare ce ar trebuie reduse la minim, deoarece vor deveni instrumente eficiente pentru primirea contra concesiilor din partea statelor partenere. Este demonstrat că mecanismul de acordare a preferințelor tarifare trebuie să se bazeze pe coraportul dintre indicatorii economici interni ai dezvoltării (venitul pe cap de locuitor, nivelul de creștere a economiei) cu indicatori analogici ai țărilor care folosesc Sistemul General de Preferințe.

5. A fost demonstrată teza conform căreia elementul esențial al politicii vamale, în aplicarea tarifului vamal de import, îl reprezintă originea mărfurilor. Aceasta din urmă face posibilă tratarea diferențiată a mărfurilor ce pătrund pe teritoriul vamal al unui stat, precum și determină nivelul taxelor vamale aplicabile la import, cercetează evoluția comerțului exterior pe zone geografice și punerea în aplicare a reglementărilor specifice și măsurilor de politică comercială.

6. Au fost formulate propuneri concrete de *lege ferenda* în vederea perfecționării reglementărilor în domeniul de referință pentru a face față cerințelor înaintate de către Uniunea Europeană.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării științifice date au servit drept bază la elaborarea cursului de Drept Vamal predat de autor la Universitatea de Stat din Moldova(USM) la anul II (ciclul I licență) și cel de Reglementarea tarifară și netarifară a operațiunilor de import-export, la ciclul II masterat. Propunerile înaintate au fost prezentate grupului de lucru pentru modificarea legislației vamale de pe lângă Ministerul Economiei, în vederea perfecționării cadrului normativ existent.

Aprobarea rezultatelor științifice. Teza de doctor a fost elaborată în cadrul Departamentului Drept Public al Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova, unde a fost examinată și aprobată.

Publicațiile la tema tezei. Concluziile și recomandările în baza tezei de doctorat și-au găsit reflectare în cele 9 articole publicate în reviste științifice naționale și de peste hotare, inclusiv în prezentările la conferințele științifico-practice internaționale cu un volum total de 5,19 c.a. (7 – în reviste științifice de specialitate, inclusiv, 1 – în revistă din străinătate, 2 comunicări la foruri științifice cu participare internațională).

Volumul și structura tezei. Teza de doctorat este structurată în concordanță cu scopul și obiectivele cercetării științifice, fiind alcătuită din adnotare în trei limbi, lista abrevierilor, introducere, patru capitole, care conțin 17 paragrafe, concluzii generale și recomandări, bibliografie, anexe, declarație privind asumarea răspunderii și curriculum vitae.

Cuvinte cheie: reglementarea tarifară, operațiuni de import-export, tarif vamal, Sistem Armonizat de descriere și codificare a mărfurilor, taxă vamală, valoarea mărfii în vamă, preferințe tarifare, originea mărfii.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea reprezintă fundamentarea și justificarea temei supuse cercetării. Ea cuprinde următoarele compartimente: actualitatea și importanța problemei abordate, scopul și obiectivele tezei, noutatea științifică a rezultatelor obținute, problema științifică soluționată, importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării, aprobarea rezultatelor tezei, sumarul compartimentelor tezei.

Capitolul 1 al tezei. **Analiza doctrinei cu privire la reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export.** Acest compartiment al lucrării este consacrat analizei viziunilor doctrinare asupra instituției reglementării tarifare a operațiunilor de import-export. Reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export într-un stat se realizează prin intermediul tarifului vamal, care este cel mai tradițional instrument de realizare a politicii comerciale a statului, deoarece aplicarea lui presupune nu numai determinarea poziției tarifare și a taxei vamale, dar și determinarea țării de origine a mărfii. Reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export este o temă discutată în literatura de specialitate străină încă de la constituirea dreptului vamal ca ramură de drept. Cercetătorii în domeniu până în prezent încearcă să definească cât mai detaliat conceptul de „tarif vamal” și „taxa vamală” și să le atribuie un loc cât mai eficient în economia fiecărui stat și în comunitatea internațională. În același timp, o temă de discuție este determinarea țării de origine a mărfii, care în etapa actuală, când sunt dezvoltate relațiile dintre state în domeniul comerțului, joacă un rol deosebit pentru stabilirea și aplicarea taxelor vamale.

O atenție aparte este acordată opiniilor autorilor români, ruși și a celor din Republica Moldova. Tema respectivă este puțin abordată de cercetătorii din Republica Moldova din domeniul dreptului vamal, care se referă foarte succint la tariful vamal, la taxa vamală și la determinarea țării de origine a mărfii. Totuși, printre aceștia se evidențiază: Erhan I., Sîrbu E., Melnic V., Ursu V., Calenic N., Obreja E., Pasat A.O., Mincu G., Furdui V., Radu Gh.

Astfel cercetătorul Erhan I. în teza sa de doctor „Statutul juridic al organelor vamale în Republica Moldova: Probleme și soluții” se refera la reglementarea tarifară în calitate de atribuții ale organelor vamale și anume: „organele vamale participă la elaborarea politicii vamale a statului și implementarea acestei politici” [4].

În context sunt identificate cele mai controversate problematice privind reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export, cum ar fi: conceptul, clasificarea, funcțiile tarifului vamal și taxei vamale, precum și determinarea țării de origine a mărfii. Aceste soluții constituie însăși noutatea științifică a lucrării și aportul autorului la cercetarea acestei tematici complexe.

Cea mai mare contribuție în cercetarea subiectelor în cauză le revine cercetătorilor ruși. Un studiu referitor la reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export o întâlnim și în lucrările savanților Nozdraciov A.F., Gabricidze B.N., Halipov S.V., Tolcușkin A.V., Timoșenco I.V., Bakaeva O.Iu., Cerneavski A.G., Rassolov M.M., Ariașvili N.D., Zavrjajni M.L., Jireaeva E.V., Gorbuhov V.A., Adriașin H.A., Svinuhov V.G., Balakin V.V., Bogomolova A.A., Bekeșev C.A., Kruglov A.S., Moiseev E.G., și alții care în măsură diferită au examinat subiectul în cauză, propunând concepții privind tariful vamal, taxa vamală și originea mărfii. Savanții ruși tratează reglementarea tarifară sub diferite aspecte,

cercetând elementele de bază ca, tariful vamal, taxa vamală, valoarea mărfii în vamă și originea mărfii. Elementele respective sunt analizate și dezvoltate de autori în diferite compartimente, ceea ce ne permite să facem o critică și să propunem examinarea elementelor menționate în complexitatea lor.

Numărul cercetărilor din România care abordează reglementarea tarifară în lucrările lor este mic. Dar acest lucru nu diminuează importanța studiilor publicate în domeniul reglementării activității economice externe. Așa elemente ca: tariful vamal, taxa vamală și determinarea originii mărfii, și-au găsit totuși abordarea teoretico-practică în puținele lucrări apărute. Cercetarea elementelor menționate, în unele studii se face detaliat, doar că de cele mai multe ori ține de aplicarea lor practică, fără o analiză științifică. O atenție deosebită în lucrările autorilor din România se acordă politicii comerciale a statului prin prisma integrării în Uniunea Europeană.

Subiectul reglementării tarifare a operațiunilor de import-export a fost studiat și de către autorii din România. Astfel, cu privire la tariful vamal, taxa vamală, determinarea țării de origine a mărfii, s-au expus următorii autori din România: Caraiani Gh., Cazacu C., Moldovan A.T., Condor I., Condor S.C., Mladen C., Diaconu G.Ș., Dragnea E., Ioniță N. ș.a.

Cercetătorii, Stoica C. și Marinoiu A.M., în lucrarea „Politica vamală” [14], definesc tariful vamal ca un nomenclator care cuprinde mărfurile de import clasificate și codificate după origine, grad de prelucrare, și taxele vamale exprimate ad valorem, specifice sau mixt. În lucrare se regăsesc doar noțiunile succinte a tarifului și taxei vamale, fără a examina natura juridică a acestora și fără a cerceta problematica acestor concepte. Clasificarea taxelor vamale se menționează, însă nu se face o lămurire a acestora, ceea ce este necesar pentru a fi examinate pe deplin.

Concluzia care reiese din cele menționate este că, problematica reglementării tarifare a operațiunilor de import-export nu este examinată și abordată pe deplin, existând o mulțime de neclarități și disconcordanțe în opiniile autorilor. Ne propunem să facem o lămurire cât mai explicită a conceptelor examinate, să dăm o apreciere teoretico-practică a acestora, să examinăm locul și rolul lor în cadrul politicii economice a statului. Și nu în ultimul rând, să evidențiem importanța și influența relațiilor dintre state la stabilirea măsurilor tarifare a acestuia.

Menționăm lipsa unei examinări a problematicii în complexitatea ei, elementele reglementării tarifare fiind cercetate separat unul de celălalt. În urma analizei întreprinse de noi, am depistat lipsa formulării unui concept clar și deslușit al tarifului vamal și al taxei vamale. Totodată, criteriile de clasificare nu acoperă tot spectrul existent al elementelor date. Concluzia care reiese din cele menționate este că problematica reglementării tarifare a operațiunilor de import-export nu este examinată și abordată pe deplin, existând o mulțime de neclarități și disconcordanțe în opiniile autorilor. Noi ne propunem să facem o detaliere cât mai explicită a conceptelor examinate, să dăm o apreciere teoretico-practică a acestora, să examinăm locul și rolul lor în cadrul politicii economice a statului. Și, nu în ultimul rând, să evidențiem importanța și influența relațiilor dintre state la stabilirea măsurilor tarifare ale acestuia.

În pofida numărului mare de lucrări existente, constatăm că marea majoritate sunt manuale sau note de curs, care presupun cercetarea subiectului doar superficial, fără o analiză detaliată a acestuia și fără a înțelege esența lui pe deplin. Încă o constatare care se impune în urma examinării doctrinei este abordarea stereotipă a conceptelor utilizate de marea majoritate a autorilor, ceea ce nu duce la dezvoltarea subiectului, dar îl transformă într-o repetare continuă.

În literatura de specialitate, chiar și cu unele divergențe, reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export este tratată prin instrumentarul său de bază și anume: tariful vamal, taxa vamală, originea și valoarea în vamă a mărfurilor, care primesc o continuitate în definire deoarece au la baza reglementările internaționale. În literatura străină se atestă studii disparate asupra problemelor legate de reglementarea tarifară, fără a o analiza ca instituție complexă a dreptului vamal. Autorii autohtoni nu tratează problema reglementării tarifare, din care motiv lucrarea noastră vine să aducă clarificări asupra aspectelor de bază, prezentându-se drept un studiu științific de notorietate.

Cadrul normativ ce prevede reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export constituie totalitatea actelor legislative și normative subordonate legii, care determină conceptul, funcțiile, scopurile și clasificare, adică mediul legal de reglementare a activității economice externe.

Un act de bază este Legea privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor [7], care în scopul realizării măsurilor tarifare și netarifare de reglementare a activității economice externe a statului, perfecționării evidenței statistice și a schimbului de informație referitoare la circulația mărfurilor pe plan extern, stabilește Nomenclatura combinată a mărfurilor.

Menționăm că reglementările naționale în mare parte au fost racordate la cele internaționale, iar actul indicat mai sus este o dovadă în acest sens.

Capitolul 2. Tariful vamal ca instrument principal de realizare a reglementării tarifare a operațiunilor de import-export. Una dintre cele mai utilizate măsuri economice de reglementare a relațiilor economice internaționale este tariful vamal, ce conține o listă detaliată a mărfurilor supuse taxelor de import, export și tranzit, dar și modul de calculare a acestora, nivelul taxei, precum și coeficienții de prime și reduceri, lista de bunuri interzise la import, export și de tranzit în conformitate cu nomenclatura mărfurilor activității economice externe. Tariful vamal exista încă din perioada când apăreau primele formațiuni ale statului centralizat. În acel timp, tariful avea cu preponderență un caracter fiscal, deoarece scopul principal era acumularea veniturilor în trezoreria de stat. Pe parcursul dezvoltării societății, esența tarifului vamal, ca instrument fiscal, treptat s-a micșorat și a crescut rolul lui ca mijloc eficient de realizare a politicii comerciale.

Pentru a purcede la o analiză de esență a reglementării tarifare a operațiunilor de import-export, s-a considerat rațională abordarea elementului conceptual de bază a acesteia și anume a tarifului vamal. În acest sens a fost examinat conceptul de tarif vamal, funcțiile de bază ale acestuia și clasificarea lui. Evidențiam că, în literatura de specialitate, în dependență de prioritatea acordată a politicii comerciale și de contextul utilizării, noțiunea

de „tarif vamal” este tratată atât în sens larg, cât și în sens îngust. Am susținut părerea autorului A. T. Moldovan, care definește tariful vamal ca un catalog ce cuprinde nomenclatorul produselor supuse impunerii vamale și taxa vamală percepută asupra fiecărui produs sau grupă în parte, fiind cuprinse uneori în acest catalog și mărfurile scutite de impunerea vamală la importul lor pe teritoriul vamal al țării respective sau exportul lor peste granițele țării [8, p.134]. **Propunem**, de a defini tariful vamal ca un catalog sistematic a tuturor bunurilor, asupra cărora sunt stabilite taxele de import și de export, precizând valoarea de impozitare, adică ratele taxelor vamale. În același timp, evidențiem că tariful poate fi, considerat o rată specifică a taxei care se aplică pentru importul anumitor bunuri sau exportul lor în afara teritoriului vamal al țării. În acest caz, conceptul de „tarif vamal” este identic cu conceptul de „taxă vamală”, care se percepe la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală a țării.

Am identificat că, tariful vamal, de regulă, îndeplinește următoarele **funcții**: funcția fiscală, funcția de protecție, funcția reglatoare și funcția comercial-politică. Specificăm că în multe state, tariful vamal se folosește ca un instrument care asigură evidența strictă din partea statului a controlului cu privire la trecerea peste frontiera vamală. Aceasta se realizează ca urmare a aplicării unei taxe vamale care impune organele vamale a identifica concret mărfurile, a calcula corect cantitatea și valoarea ei pentru a putea perfectă actele vamale și a achita impozitele.

Un element important al tarifului vamal este clasificarea mărfurilor în nomenclatoarele marfare, care se datorează apariției și dezvoltării unor asociații și organizații internaționale ce au ca scop unificarea și standardizarea sistemului de reglementare a operațiunilor comerțului exterior. Considerăm clasificarea mărfurilor în nomenclator ca fiind printre principalele domenii de reglementare a fluxurilor comerciale între țări. Clasificatorul este o listă sistematică a oricăror obiecte, care permite ca fiecare dintre ele să-și găsească locul și codul special, constând dintr-o serie de cifre, litere sau combinații alfanumerice.

În concluzie, menționăm că funcțiile tarifului vamal, în toate țările lumii inclusiv în Republica Moldova, se realizează printr-un set de măsuri. Împărtășim ideea că măsura principală este instituirea taxei vamale, care face mărfurile străine mai puțin concurente, limitând introducerea lor pe teritoriul național al statului.

Totodată, în calitate de măsuri auxiliare **propunem**: niveluri diferite de taxe vamale, aplicate față de anumite țări (preferințe) sau în anumite perioade de timp (taxe sezoniere); metode de stabilire a valorii mărfii în vamă, de care depinde mărimea taxelor vamale, și condiții de determinare a țării de origine a mărfii (pentru obținerea preferințelor tarifare). Aceste măsuri vor fi examinate pe larg pe parcursul lucrării de față.

Considerăm, că reglementările tarifare reprezintă un mijloc eficient de reglementare a activității economice externe și tariful vamal, ca un instrument de reglementare de stat, care joacă un rol exclusiv pentru Republica Moldova. În acest sens sunt necesare optimizarea în continuare a măsurilor de reglementare tarifară și perfecționarea elementelor tarifului vamal cu scopul creării unui mecanism corespunzător aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

Constatăm că, modelul folosirii tarifului vamal în scopul de a îndeplini funcțiile fiscale pot fi foarte diverse. Astfel, una dintre ele se bazează pe introducerea de taxe pentru bunurile de larg consum, unde rata taxei se menține la un nivel scăzut în scopul de a maximiza veniturile vamale la bugetul de stat. Rata scăzută de taxe stimulează importatorii de a introduce marfă oficial, nu de a căuta căi de contrabandă. Suntem de acord că, acoperirea largă a unui număr mare de rubrici de mărfuri cu taxe de import, permite țării să aibă cantități mari de bunuri la import.

În concluzie, menționăm că, funcțiile în toate țările lumii inclusiv și în Republica Moldova, se realizează printr-un set de măsuri. Împărtășim ideea că, măsura principală este instituirea taxei vamale, care face mărfurile străine mai puțin concurente, limitând introducerea lor pe teritoriul național al statului.

Evidențiem că, elaborarea Sistemului armonizat a început în 1973 și a durat aproximativ 10 ani [19, p.256]. Urmează să specificăm că, la elaborarea Sistemului, a trebuit să se țină cont de nomenclaturile și sistemele de descriere a mărfurilor și urma ca Sistemul să devină util atât pentru scopuri vamale cât și statistice [13, p.63].

Specificăm că Republica Moldova a aderat la această Convenție prin Legea nr. 112-XV din 22 aprilie 2004 [9, p.31]. Astfel, Republica Moldova a făcut încă un pas important spre eliminarea obstacolelor din calea liberei circulații a mărfurilor. În această ordine de idei, se propune ajustarea cadrului legal la prevederile Convenției și a legislației comunitare în privința nomenclatoarelor utilizate pe plan național.

Împărtășim ideea că, o clasificare este concepută ca un instrument de valoare numai atunci când clasează mărfurile într-o manieră simplă și precisă la o singură poziție sau subpoziție din această clasificare. Considerăm că, clasificarea trebuie să conțină reguli care ar permite alegerea unei poziții sau subpoziții, după ce au fost înlăturate toate celelalte poziții la care se putea clasifica marfa respectivă [15, p.17]. Concluzionăm că, conținutul Sistemului armonizat cuprinde astfel de reguli, care stabilesc principiile pe care se bazează nomenclatura și care stabilesc reguli generale pentru o interpretare uniformă. Ținem să menționăm că un nou impuls în dezvoltarea Sistemului armonizat a avut loc în legătură cu schimbările în structura comerțului internațional; odată ce nomenclatura se actualiza anual cu produse noi și complicate, se extindea semnificativ gama de subiecte ale relațiilor economice externe, care apăreau pe piața mondială în scopul de a-și realiza interesele economice. Prin urmare, elaborarea „condițiilor unice de joc” pentru toate țările în domeniul politicii vamale devenea o necesitate nu numai pentru dezvoltarea sistemului economic mondial, dar și pentru realizarea potențialului economic al fiecărei țări în parte prin intermediul relațiilor economice externe.

În concluzie, menționăm, că dezvoltarea tarifului vamal trebuie să includă: optimizarea nivelului taxelor vamale de import cu scopul de a mări volumul veniturilor; echilibrarea taxelor specifice cu nivelul taxelor ad valorem; creșterea utilizării taxelor combinate și a taxelor sezoniere; scăderea nivelului taxelor vamale la importul materiei prime pentru producerea produselor alimentare; scăderea nivelului taxelor vamale pentru unele mărfuri (utilaje, produselor medicamentoase) care nu se produc în stat sau se produc

în cantități limitate; totodată creșterea nivelului taxelor vamale pentru produsele care au un analog fabricat de producători autohtoni.

Capitolul 3. **Taxa vamală ca element de echilibrare a importului și exportului de mărfuri.** În acest compartiment al tezei de doctor au fost examinate esența și conținutul elementelor definitorii ale reglementării tarifare, taxa vamală și stabilirea valorii mărfii în vamă.

În tariful vamal, fiecărei poziții a nomenclatorului de mărfuri îi sunt asociate taxe vamale, după cum a fost menționat în capitolul anterior. Tariful vamal este format din binomul, nomenclator tarifar și taxe vamale. În timp ce nomenclatorul tarifar are vocație universală, taxele vamale exprimă, prin structura și nivelul lor, interesele specifice de politică comercială ale fiecărui stat. Taxele vamale sunt măsuri de reglementare operativă a activității economice externe [18, p.254].

O abordare discutabilă se întâlnește într-o lucrare mai veche, a savantului Gh. Caraiani, care definește taxa vamală ca un impozit direct perceput de către stat, în momentul trecerii mărfurilor peste granițele vamale ale țării respective [2, p.25]. Dorim să menționăm, că nu suntem de acord cu această formulare, din motivul că taxa vamală este un impozit indirect, și nu direct cum menționează autorul. Cu atât mai mult că, în lucrările ulterioare autorul singur definește taxa vamală ca un impozit indirect perceput de către stat asupra mărfurilor, atunci când acestea trec granițele țării respective [1, p.315].

În doctrina rusă se întâlnesc două definiții. Mai des, este utilizată noțiunea propusă și de autorul Timošenko I.V., „taxa vamală – este o plată obligatorie, încasată de organele vamale în momentul importului de mărfuri pe teritoriul vamal sau exportului lor de pe acest teritoriu, și care este o condiție esențială pentru astfel de import sau export [20, p.257]. Iar, în unele lucrări, ca de exemplu în lucrarea autorilor Bakaeva O.Iu. și Matviienko G.V., „taxa vamală este o plată obligatorie nefiscală, achitată organelor vamale sau percepută de ele în legătură cu realizarea dreptului persoanelor fizice și juridice de a trece mărfuri peste frontiera vamală a statului” [16, p.61].

Ținând cont de noțiunea legală a taxei vamale expusă în art. 1 p.27. a Codului Vamal al Republicii Moldova, și anume: „Taxa vamală este impozitul încasat de organul vamal conform Nomenclaturii combinate a mărfurilor” [3], venim cu o definiție proprie, care întrunește componentele generale definitorii ale acesteia. Prin urmare, **taxa vamală** este un impozit indirect, perceput de organele vamale, în cazul introducerii sau scoaterii mărfurilor de pe teritoriul vamal al unui stat.

Putem menționa că datorită unei varietăți mari de taxe vamale este posibilă realizarea măsurilor stabilite de reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export. Numai prin aplicarea anumitor taxe în diferite situații concrete se pot atinge obiectivele înaintate de politica vamală și comercială a statului.

În acest context, urmează să vedem care este rolul aplicării taxelor vamale în reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export și care este mecanismul de formare a acestora. Astfel, statul instituie taxele vamale în scopul realizării veniturilor bugetare, pe de

o parte, iar pe de altă parte, în scopul asigurării măsurilor protecționiste pentru industria națională, pentru agricultură și alte domenii.

A fost examinat conceptul de taxă vamală și natura juridică a acesteia, evidențiind totodată, funcțiile de bază a taxei vamale ca element al tarifului vamal. Unii autori consideră că taxa vamală este un tip de taxă, privind-o în calitate de taxă pentru efectuarea din partea organelor vamale anumitor acțiuni juridice, negând în acest fel natura impozitului taxei vamale. Alți autori, ca de exemplu, Cozîrin A.N., privește taxa vamală ca o varietate a impozitelor indirecte, care se aplică în cazul comerțului extern, în momentul trecerii mărfurilor peste frontiera vamală [17, p.61].

În opinia noastră, taxa vamală îmbracă forma unui impozit indirect, îndeplinind, în același timp, funcția fiscală și funcția reglatoare, iar prin acestea are loc și realizarea politicii vamale la rang de stat, adică are loc reglarea relațiilor economice stabilite între agenții economici ai diferitor țări, în cazul existenței relațiilor contractuale. Modificarea taxelor vamale este rezonabil să se efectueze în urma analizei economiei naționale, dinamicii costurilor naționale și mondiale, prețurilor: mondiale, producătorilor mărfurilor de import, producătorilor autohtoni de mărfuri similare precum și prețului real pe piața internă, cererea statului și posibilitatea înlocuirii mărfurilor de import cu mărfurile autohtone.

Au fost examinate metodele prin care se stabilește valoarea mărfii în vamă în Republica Moldova, deoarece în baza acestei valori sunt stabilite și percepute taxele vamale. Aplicarea tarifului vamal, eficiența măsurilor tarifare de reglementare a activității comerciale externe, armonizarea lor și corespunderea regulilor și normelor internaționale, este determinat de acele reguli care stabilesc ordinea de determinare a bazei de calcul a plăților vamale, adică depind de acea valoare a mărfii, care se utilizează în calitate de bază impozabilă, respectiv valoarea mărfii în vamă. Este importantă determinarea valorii mărfurilor în vamă din motivul că taxa vamală se calculează și se percepe în baza valorii mărfurilor determinate în vamă [10, p.103].

Un loc deosebit în capitolul respectiv la ocupat și Sistemul General de Preferințe, în care a fost examinată evoluția acestuia și beneficiile utilizării lui pentru economia Republicii Moldova. Sistemul Generalizat de Preferințe reprezintă un set de reguli pe baza cărora se determină care țări pot plăti mai puțin sau deloc atunci când exporta, anumite produse către cele 28 de state ale Uniunii Europene. Acest Sistem se axează pe ajutorul dat în vederea dezvoltării țărilor slab dezvoltate sau în curs de dezvoltare. Sistemul Generalizat de Preferințe reprezintă implementarea Regulamentului Uniunii Europene referitor la aplicarea Tarifului Preferențial Generalizat [12].

Astfel, concluzionăm, că taxa vamală reprezintă un impozit indirect care prin intermediul realizării funcțiilor sale, realizează politica vamală la rang de stat, reglând relațiile economice stabilite între agenții economici ai diferitor țări, în cazul existenței relațiilor contractuale. Se demonstrează că, mecanismul de acordare a preferințelor tarifare trebuie să se bazeze pe coraportul dintre indicatorii economici interni ai dezvoltării (venitul pe cap de locuitor, nivelul de creștere a economiei) cu indicatori analogici ale țărilor care folosesc Sistemul General de Preferințe.

Capitolul 4. **Determinarea țării de origine a mărfii – parte componentă a reglementării tarifare.** În acest compartiment s-a trecut la o analiză a unui alt element al reglementării tarifare ca, originea mărfii. Astfel, a fost definit conceptul de țară de origine a mărfii și au fost analizate în mod complex condițiile și procedura de determinare a țării de origine a mărfii. Totodată, am acordat atenție originii preferențiale și nepreferențiale, precum și procedurii de confirmare a originii mărfurilor în Republica Moldova.

În funcție de originea mărfurilor, se determină nivelul taxelor vamale aplicabile la import, evoluția comerțului exterior pe zone geografice și se pun în aplicare reglementări specifice și măsuri de politică comercială. Însă literatura de specialitate sugerează că odată cu aplicarea regulilor de origine apar anumite restricții, costuri mai mari, precum și sarcini de conformitate pentru companii, și că neglijarea inițială a regulilor de origine și utilizarea insuficientă a acordurilor de liber schimb încă persistă pe plan internațional [5].

Cât privește noțiunea de „țară de origine a mărfii”, art. 19 al Legii cu privire la Tariful Vamal a Republicii Moldova prevede că drept țară de origine a mărfii se consideră țara în care marfa a fost fabricată integral sau a fost supusă unei prelucrări suficiente conform criteriilor stabilite de legea menționată [6]. Alin. 2 al articolului respectiv prevede că drept țară de origine a mărfii pot fi considerate și un grup de țări, o uniune vamală de țări, o parte a țării, în cazul în care este necesar a le evidenția în scopul determinării originii mărfii.

Constatăm că originea este legătura juridică ce apare între marfă și un teritoriu (regiune, stat sau o uniune vamală), unde aceasta a fost fabricată integral sau a suferit o transformare substanțială. Cât privește proveniența mărfii, ea se referă la țara de unde a început ultima operațiune de transport a mărfii spre țara de import. Interesul legat de această noțiune nu ține direct de domeniul dreptului vamal, ea referindu-se mai mult la unele măsuri de ordin sanitar sau fitosanitar [11, p.26-27].

Concluzionăm că determinarea originii mărfii poate prezenta diferite grade de complexitate, mai ales când autoritățile vamale au de a face cu produse fabricate într-o țară prin utilizarea de materii prime, materiale, componente etc. provenite din țări terțe. În acest sens, statele membre ale Uniunii Europene au adoptat un set de criterii comune pentru definirea mărfurilor, stabilirea originii și aplicarea corespunzătoare a tarifului vamal comun. Aceste criterii se aplică și pe teritoriul Republicii Moldova, dar se propune revizuirea racordării legislației naționale la cea a UE.

Atribuirea mărfii a originii nepreferențiale duce la aplicarea față de această marfă a unor instrumente nepreferențiale de politică economică, a anumitor taxe antidumping, compensatorii, a anumitor măsuri de salvagardare, restricții cantitative. Toate problemele ce țin de determinarea țării de origine a mărfii sunt strâns legate de determinarea originii preferențiale. Motivul este cel deja cunoscut: marfa ce dispune de origine preferențială se bucură de o serie de avantaje, facilități și privilegii de ordin tarifar și netarifar la importul acesteia”. Anume regimul preferențial de import motivează agenții economici din țările ce nu se bucură de un asemenea regim să întreprindă diverse acțiuni pentru schimbarea originii mărfii din nepreferențială în cea preferențială.

Ca concluzie, menționăm că elementul esențial al politicii vamale, în aplicarea tarifului vamal de import, îl reprezintă originea mărfurilor. S-a susținut că țara de origine a mărfii se determină în scopul efectuării unor măsuri tarifare și netarifare orientate spre reglementarea introducerii mărfurilor pe teritoriul vamal și scoaterea de pe acest teritoriu, precum și pentru ducerea evidenței statistice a activității economice externe. Normele preferențiale de origine în contextul comerțului internațional și politicilor comune sunt stabilite pentru a dezvolta schimburile comerciale între parteneri și să contribuie la protecția intereselor lor economice și sociale durabile de dezvoltare.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

În baza rezultatelor prezentului studiu sunt formulate următoarele concluzii generale:

1. Reglementarea tarifară este cel mai eficient mijloc de reglementare a activității economice externe. Examinarea tarifului vamal a arătat că fără a lua în considerare diversitatea măsurilor de influență statală asupra sferei financiar-economice a societății, mecanismul tarifar în RM joacă un rol exclusiv pentru economia națională.

2. Valoarea tarifului vamal este semnificativă nu numai ca un mijloc de venituri bugetare, dar și ca un instrument de raționalizare a structurii mărfurilor de import și de stimulare a concurenței pe piața internă. Protecționismul este necesar în acele ramuri în care companiile străine au ocupat o poziție sigură, iar companiile autohtone doar încep să se dezvolte. Dar protecționismul trebuie să fie destul de moderat și selectiv, limitat în timp și descrescător în sprijinirea ramurilor și subramurilor economice.

3. Unul dintre principiile de bază al Sistemului armonizat a devenit principiul compatibilității datelor naționale și internaționale asupra comerțului exterior al unei țări. În acest sens, Republica Moldova, de la 1 ianuarie 2015, utilizează Nomenclatura combinată a mărfurilor în baza Convenției internaționale privind Sistemului armonizat de descriere și codificare a mărfurilor din 14 iunie 1983.

4. Taxa vamală este un element principal al tarifului vamal și îmbracă forma unui impozit indirect, îndeplinind în același timp două funcții: funcția fiscală și funcția reglatoare.

5. Ridicarea nivelului de eficiență a reglementării tarifare, în etapa actuală, este legată de trecerea de la impunerea strict fiscală a mărfurilor introduse și scoase la realizarea funcției regulatorii a taxei respective.

6. Mecanismul de acordare a preferințelor tarifare trebuie să se bazeze pe coraportul dintre indicatorii economici interni ai dezvoltării cu indicatorii analogici ai țărilor care folosesc Sistemul General de Preferințe.

7. „Valoarea în vamă”, sub aspect metodologic, se folosește pentru calcularea drepturilor de import/export la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală și se formează la o anumită etapă de circulație a mărfii. Valoarea în vamă este alcătuită din valoarea mărfii (valoarea de producție) plus cheltuielile suportate de cumpărător în cadrul operațiunilor comerciale externe.

8. Originea mărfurilor este elementul esențial al politicii vamale în aplicarea tarifului vamal de import, care face posibilă tratarea diferențiată a mărfurilor ce pătrund pe teritoriul vamal al unui stat, precum și determină nivelul taxelor vamale aplicabile la import și punerea în aplicare a reglementării specifice și măsurilor de politică comercială.

9. Țara de origine a mărfii se determină în scopul efectuării unor măsuri tarifare și netarifare. Convenția de la Kyoto prescrie două criterii de bază aplicate și în RM pentru determinarea țării de origine a mărfii: primul criteriu se referă la mărfurile obținute integral într-un singur stat din produse naturale și mărfuri fabricate din aceste produse, și al doilea – criteriul transformării substanțiale – dacă două sau mai multe state intervin la producerea unei mărfi.

10. Țara de origine a mărfii se percepe în două sensuri: origine preferențială și origine nepreferențială. Regulile de origine nepreferențiale se utilizează cu preponderență când nu există preferințe tarifare și de obicei au un scop statistic. Regulile de origine preferențială au în vedere condiții specifice, ceea ce contează la stabilirea taxelor sau acordarea altor facilități.

11. Dovada originii mărfii se realizează prin certificatul de origine a mărfii sau prin declarația de origine a mărfii. În Republica Moldova au fost efectuate modificări în privința documentelor ce confirmă originea mărfii, pentru a putea beneficia de facilitățile acordate de partenerii străini. Astfel, dispunem de Certificatul de circulație a mărfurilor EUR.1, Certificatul de origine Forma A, Certificatul de transport EUR.1 și Certificatul de origine a mărfurilor Forma CT-1.

Problema științifică importantă soluționată în domeniu rezidă în analiza teoretico-practică a reglementărilor tarifare prin detalierea noțiunii de tarif vamal, taxă vamală și Sistemul Armonizat de descriere și codificare a mărfurilor, atât pe plan național, cât și pe plan internațional, care a condus la clarificarea pentru teoreticieni și practicieni din domeniul vamal a locului și rolului reglementărilor tarifare în cadrul reglementărilor de stat a activității economice externe din perspectiva ascendenței integrării economiei Republicii Moldova în economia mondială, în special în cea a Uniunii Europene.

În legătură cu investigațiile întreprinse în cadrul tezei de față, venim cu un șir de recomandări care pot fi luate în calcul la perfecționarea legislației vamale, cu referire la reglementarea tarifară:

1. De a modifica și completa Legea Republicii Moldova nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal după cum urmează:

1.1. Art. 2 se expune în redacția următoare:

„marfă – orice produs trecut peste frontiera vamală, inclusiv produsele care fac obiectul drepturilor de proprietate intelectuală, servicii, lucruri care fac obiectul cumpărării, vânzării sau schimbului”. Evidențiem că această definiție include caracteristicile esențiale ale mărfurilor transportate, de exemplu, forma lor materială și transportabilitatea.

1.2. De a introduce în art. 3 noțiunea de *„taxă vamală de export”* în scopul menținerii materiei prime pe piața internă a Republicii Moldova. Aceasta ar duce la crearea și dezvoltarea unor ramuri și subramuri ale economiei naționale, ceea ce ar crea locuri noi de munca, iar la general ar contribui la dezvoltarea economiei naționale.

2. De a modifica și completa Legea Republicii Moldova nr. 440-XV din 27.07.2001 cu privire la zonele economice libere:

2.1. Art. 7 alin.(6) se expune în redacția următoare:

„Se consideră originare din zona liberă mărfurile, produse integral sau prelucrate integral în această zonă, dacă: 1) intervine schimbarea poziției mărfii (a codului de clasificare a mărfii) în Nomenclatorul mărfurilor la nivelul unuia din primele patru semne; sau b) costul mărfurilor declarate ce se exportă depășește costul mărfurilor introduse în zona liberă din cauza creșterii cu peste 45 la sută a ponderii cheltuielilor proprii.”

3. Funcțiile tarifului vamal, în toate țările lumii, inclusiv în Republica Moldova, se realizează printr-un set de măsuri. Ca măsură principală este instituirea taxei vamale, care face mărfurile străine mai puțin concurente, limitând introducerea lor pe teritoriul național al statului. Dar în calitate de măsuri auxiliare *propunem*: niveluri diferite de taxe vamale, aplicate față de anumite țări (preferințe) sau în anumite perioade de timp (taxe sezoniere); metode de stabilire a valorii mărfii în vamă, de care depinde mărimea taxelor vamale; și condiții de determinare a țării de origine a mărfii (pentru obținerea preferințelor tarifare).

4. Realizarea unei cercetări a pieței interne, pentru a stabili ramurile și subramurile economiei naționale care necesită o protecție din partea statului, iar pentru restul produselor se propune a micșora nivelul taxelor vamale cu scopul satisfacerii necesităților consumatorilor interni.

5. Considerăm că ridicarea eficienței tarifului vamal este posibilă doar cu introducerea unui mecanism pentru dezvoltarea optimă a ratelor taxelor vamale. Astfel *propunem* să se efectueze corectarea ratei taxelor vamale după următoarele criterii: interesele comerciale și politice ale statului; interesele producătorilor interni; necesitatea importurilor de asemenea bunuri; protejarea producției naționale de concurența străină; gradul de prelucrare a mărfurilor importate (materii prime, semifabricate, produse finite); promovarea exportului de mărfuri; existența anumitor taxe care ar putea fi reduse în cadrul negocierilor comerciale și ar putea oferi oportunități pentru reducerea barierelor din alte țări.

6. Utilizarea mecanismului taxelor vamale de export să se bazeze pe principiul de „descaladare” a nivelului taxelor vamale, adică nivelul taxelor ar trebui să depindă de gradul de prelucrare a mărfurilor de export, dar conform următorului principiu: cu cât mai mic în produs este gradul valorii adăugate, cu atât mai mici trebuie să fie și taxele vamale.

7. Cu privire la procedura de declarare și control al valorii în vamă, *propunem* introducerea unor formulare ale declarației valorii în vamă mai desăvârșite, care ar include în întregime informația necesară pentru vămuirea mărfurilor și, în același timp, simple din punct de vedere al completării.

Prin studiul, concluziile și recomandările expuse considerăm că prezenta lucrare *înregistrează un aport* considerabil la cunoașterea științifică aprofundată a reglementării tarifare în contextul noilor relații economice în care este implicate țara noastră, la elucidarea curenților care afectează cadrul juridic în vigoare și practica din domeniu și la optimizarea asigurării și reglementării juridice corespunzătoare a acestora în Republica Moldova.

Afirmația anterioară ne permite să evidențiem problema științifică importantă soluționată ce constă în actualizarea și argumentarea teoretico-empirică a instituției reglementării tarifare a operațiunilor de import export prin elementele sale definitorii, reieșind din dezvoltarea activității economice externe și din ipoteza integrării Republica Moldova la noile standarde europene. Propunerile înaintate au fost prezentate grupului de lucru pentru modificarea legislației vamale de pe lângă Ministerul Economiei, în vederea perfecționării cadrului normativ existent.

BIBLIOGRAFIE

1. Caraiani Gh. Lexicon de termeni în domeniul transporturilor și vămuirii. București: Lumina Lex, 2000. 364 p.
2. Caraiani Gh. Reglementări interne și internaționale privind vămuirea mărfurilor. București: Lumina Lex, 1997. 552 p.
3. Codul Vamal al Republicii Moldova. Nr. 1149-XIV din 20.07.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 01.01.2007.
4. Erhan I. Statutul juridic al organelor vamale în Republica Moldova: Probleme și soluții. Teză de doctor. Chișinău, 2013. 214 p.
5. Jisoo Yi. Rules of origin and the use of free trade agreements: a literature review. În: World Customs Journal. March/April 2015 Volume 9, Number 1. CCES, Charles Sturt University, Australia and University of Münster, Germany. p. 43-57. http://www.worldcustomsjournal.org/media/wcj/-2015/1/WCJ_V9N1_Yi.pdf (vizitat 3.05.2015).
6. Legea Republicii Moldova Nr. 1380-XIII din 20.11.1997 cu privire la tariful vamal. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 01.01.2007, nr. ediție specială.
7. Legea Republicii Moldova nr. 172 din 25.07.2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfii. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 08.08.2014, nr. 231-237/529.
8. Moldovan A.T. Drept vamal. București: Editura C.H. Beck, 2006. 544 p.
9. Niculai N. Sistemul Armonizat de descriere și codificare a mărfurilor a fost discutat la Baku. În: Revista „Vama” publicație periodică a Serviciului Vamal, martie/aprilie 2010, Nr. 2(14), p.31-32.
10. Obreja E., Gâscă V., Calenic N. Activitatea vamală în Republica Moldova și fenomenul corupției. Chișinău: Transparency International Moldova, 2003. 142 p.
11. Radu Gh. Drept vamal comunitar (curs universitar). Chișinău: Tacis, 2001. 98 p.
12. Regulamentul (CE) nr. 732/2008 al Consiliului din 22 iulie 2008 de aplicare a unui sistem de preferințe tarifare generalizate pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2009 și 31 decembrie 2011 și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 552/97 și nr. 1933/2006 și a Regulamentelor (CE) nr. 1100/2006 și nr. 964/2007 ale Comisiei. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, 6.08.2008.
13. Shome P. Customs in international relations: the Indian context. În: World Customs Journal. March 2013 Volume 7, Number 1. University of Canberra, Australia and University of Münster, German. p. 55-70. <http://worldcustomsjournal.org/media/wcj/-2013/1/Shome.pdf> (vizitat 22.06.2015).
14. Stoica C., Marinoiu A.-M. Politica vamală. Comerț liber și echitabil prin politica vamală. București: Ed. ProUniversitaria, 2009. 166 p.
15. Țurcan P. Sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor ca factor determinant în facilitarea și dezvoltarea comerțului extern. În: Legea și Viața, 2015, Aprilie, p. 17-21.

16. Бакаева О.Ю., Матвиенко Г.В. Таможенное право России. Курс лекций. Москва: Эксмо, 2009. 272 с.
17. Козырин А.Н. Таможенная пошлина. Москва: Налоговый вестник, 1998. 154 с.
18. Круглов А.С. Основы таможенного дела. Учебное пособие в 7 выпусках. Выпуск 3. Экономическая деятельность таможенных органов. Москва: РИО РТА, 1996. 310 с.
19. Основы таможенного дела. Учебник. Под редакцией В.Г. Драганова. Москва: ОАО Изд-во Экономика, 1998. 687 с.
20. Тимошенко И.В. Таможенное право: конспект лекций. Ростов-на-Дону: Феникс, 2007. 349 с.

Publicații la tema tezei

1. Articole științifice în reviste științifice.

1.1. În reviste din străinătate

1. Țurcan Pavel. Concepte teoretice privind originea mărfii, *În: Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету, Серія: ЮРИСПРУДЕНЦІЯ ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ*, Выпуск 12 том 2, Одеса, 2014. p. 29-32

1.2. În reviste din Registrul Național al revistelor de profil

1. Țurcan Pavel. Conceptul de tarif vamal ca instrument principal de realizare a reglementării tarifare. *În: Revista Națională de Drept*, Nr.4, Chișinău, 2015. p. 77-80

2. Țurcan Pavel. Таха vamală ca element al tarifului vamal, *În: Закон и жизнь, Международный научно-практический правовой журнал*, Апрель, Chișinău, 2015. стр. 52-58

3. Țurcan Pavel. Sistemul armonizat de descriere și codificare a mărfurilor ca factor determinant în facilitarea și dezvoltarea comerțului extern, *În: Legea și Viața, Revistă științifico-practică*, Aprilie, Chișinău, 2015. p. 17-21

4. Cârnaț Teodor, Țurcan Pavel. Evoluția reglementărilor tarifare ca parte componentă a politicii vamale a statului, *În: Revista Națională de Drept*, Nr.4, Chișinău, 2015. p.25-30

5. Țurcan Pavel. Criteriile de determinare a țării de origine a mărfii, *În: Jurnalul Juridic național: teorie și practică*, Nr. 2 (12), Chișinău, 2015, p. 50-54

6. Țurcan Pavel. Clasificarea taxelor vamale, *În: Revista Națională de Drept*, Nr.5, Chișinău, 2015. p. 66-70

2. Materiale/ teze la forurile științifice

2.1. conferințe internaționale în republică

1. Conferința internațională științifico-practică „Academia de Administrare Publică-15 ani de modernizare a serviciului public din RM”, Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, Chișinău, 21 mai 2008 N.1, p. 283-284, *Politica vamală a statului – parte componentă a politicii fiscal-comerciale*.

2. Conferința științifică internațională „Interacțiunea dreptului intern cu dreptul internațional: Provocări și soluții” (Palatul Republicii, 14 noiembrie 2014), dedicată celei de-a 70-a aniversări a Dlui profesor universitar Nicolae Osmochescu, USM, Chișinău 2015, Volumul III, p. 104-109, comunicare: *Evoluția sistemului generalizat de preferințe*.

ADNOTARE

Țurcan Pavel, Reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export,
teză de doctor în drept, Chișinău, 2015

Specialitatea: 552.03 Drept financiar (bancar, fiscal, vamal). Chișinău, 2015

Structura tezei: introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 211 surse, 10 anexe, textul de bază constituit din 145 pagini. Rezultatele obținute sunt publicate în 9 articole științifice.

Cuvinte cheie: reglementarea tarifară, operațiuni de import-export, tarif vamal, Sistem Armonizat de descriere și codificare a mărfurilor, taxă vamală, valoarea mărfii în vamă, preferințe tarifare, originea mărfii.

Domeniul de studiu: reglementarea tarifară a operațiunilor de import – export.

Scopul și obiectivele cercetării. Scopul rezidă în cercetarea multidimensională a reglementării tarifare a operațiunilor de import-export și a elementelor constitutive ale acesteia, ca tariful vamal, taxa vamală, valoarea mărfii în vamă și originea mărfii, în vederea stabilirii soluțiilor finale pe marginea lacunelor conceptuale și legislative evidențiate, cu scopul de a asigura o înțelegere corectă a acestei reglementări reieșind din multitudinea intereselor implicate ale agenților economici, participanți ai activității de comerț exterior. Obiectivele cercetării vizează: identificarea și definirea conceptului de tarif vamal; clasificarea tariful vamal; identificarea și evaluarea funcțiilor tarifelor vamale; stabilirea locului tarifului vamal în ierarhia măsurilor de stat a reglementării economiei la etapa actuală și identificarea potențialului de creștere a eficienței reglementării tarifare; analiza Sistemul Armonizat de descriere și codificare a mărfurilor; definirea taxei vamale ca element al tarifului vamal; clasificarea taxelor vamale; specificarea funcțiilor taxelor vamale; compararea funcției fiscale și regulatorii a taxei vamale prin stabilirea strategiei efective a reglementării tarifare în RM; g) evaluarea preferințelor tarifare; h) definirea conceptului determinării țării de origine a mărfii; identificarea criteriilor de determinare a țării de origine a mărfii; stabilirea originii preferențiale și nepreferențiale a mărfurilor.

Noutatea și originalitatea științifică a rezultatelor cercetării a constat în aprofundarea caracterului inovator al rezultatelor obținute, determinat de faptul că pentru prima dată în știința dreptului vamal al RM a fost efectuată o cercetare complexă și amplă a conceptului reglementării tarifare a operațiunilor de import-export, prin stabilirea locului tarifului vamal în ierarhia măsurilor de stat a reglementării economiei la etapa actuală și identificarea potențialul de creștere a eficienței reglementării tarifare; evidențierea taxelor vamale ca element al tarifului vamal.

Problema științifică importantă soluționată în domeniu rezidă în analiza teoretico-practică a reglementărilor tarifare prin detalierea noțiunii de tarif vamal, taxă vamală și Sistemul Armonizat de descriere și codificare a mărfurilor, atât pe plan național, cât și pe plan internațional, care a condus la clarificarea pentru teoreticieni și practicieni din domeniul vamal a locului și rolului reglementărilor tarifare în cadrul reglementărilor de stat a activității economice externe din perspectiva ascendenței integrării economiei Republicii Moldova în economia mondială, în special, în cea a Uniunii Europene.

Semnificația teoretică a cercetării este prezentă prin analiza științifică a opiniilor și propunerilor controversate, expuse în literatura de specialitate a RM și a altor state, cu referire la reglementarea tarifară, contribuția la dezvoltarea tezelor privind reglementarea tarifară a operațiunilor de import-export, și în special cele privind elementele acestei reglementări, ca fiind neelucidate în teoria și practica organelor vamale. Conceptele reformulate ale tarifului vamal și taxei vamale, precum și metodele de determinare a valorii mărfii în vamă, sau a criteriilor de determinare a țării de origine a mărfii, vor facilita procesul de modificare și completare a cadrului legal de activitate a acestora.

Valoarea aplicativă a lucrării se remarcă prin transpunerea elementelor reglementării tarifare în mediul academic, procesul științifico-didactic, precum și pentru persoanele care activează în cadrul organelor vamale pentru înțelegerea mai bună a procesului de reglementare tarifară a operațiunilor de import-export, precum și fundamentarea științifică a activității de implementare în practică a reglementărilor vamale naționale. Propunerile de *lege ferenda* înaintate, își vor avea drept scop dezvoltarea legislației vamale naționale, în general, cât și a prevederilor ce determină tariful și taxa vamală, precum și valoarea și originea mărfii în special.

Implementarea rezultatelor științifice. Teza de doctor a fost elaborată în cadrul departamentului „Drept Public” al Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova, fiind examinată și aprobată. Concluziile și recomandările în baza tezei de doctorat și-au găsit reflectare în cele 9 articole publicate în reviste științifice naționale și de peste hotare, inclusiv în prezentările la conferințele științifico-practice internaționale.

АННОТАЦИЯ

Цуркан Павел, **Тарифное регулирование экспортно-импортных операций,**
Диссертация в области права, Кишинев, 2015 год

Специальность: 552.03 Финансовое (банковское, налоговое, таможенное) право. Кишинев, 2015г.

Структура диссертации: введение, 4 главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 211 источников, 10 приложений. основной текст, состоящий из 145 страниц. Результаты исследования опубликованы в 9 научных статьях.

Ключевые слова: тарифное регулирование, импортно-экспортные операции, таможенный тариф, Согласованная система описания и кодирования товаров, таможенная пошлина, таможенная стоимость товара, тарифные преференции, происхождение товара.

Область исследования: тарифное регулирование импортно-экспортных операций.

Цель и задачи исследования. Цель исследования состоит в многомерном исследовании тарифного регулирования экспортно-импортных операций и их составных элементов, такие как таможенный тариф, таможенная пошлина, таможенная стоимость товара и происхождение товара, с целью принятия окончательных решений по выделенным концептуальным и законодательным лазейкам, с целью обеспечения правильного понимания этого правила исходя из разнообразия присутствия интересов экономических агентов, участников деятельности в области внешней торговли. Задачи исследования относятся к: выявлению и определению понятия таможенного тарифа; классификация таможенного тарифа; определение и рассмотрение функций таможенных тарифов; установления места таможенного тарифа в иерархии государственных мер регулирования экономики на нынешнем этапе и определение потенциала роста эффективности регулирования тарифов; анализ Согласованной Системы описания и кодирования товаров; определение таможенной пошлины как элемента таможенного тарифа; классификация таможенных пошлин; спецификация функций таможенных пошлин; сравнение фискальной и регулирующей функции таможенной пошлины путем установления эффективной стратегии регламентирования тарифов в Республики Молдова; оценка тарифных преференций; описание понятия определения страны происхождения товара; выявление критериев определения страны происхождения товара; установление льготного и непривилегированного происхождения товаров.

Научная новизна и оригинальность работы результатов исследования состояла в углублении инновационного характера полученных результатов, определенный тем, что впервые в науке таможенного права Республики Молдова было проведено комплексное и полное исследование концепции тарифного регулирования экспортно-импортных операций путем установления места таможенного тарифа в иерархии государственных мер регулирования экономики на нынешнем этапе и определения потенциала роста эффективности тарифного регулирования; выделение таможенных пошлин как элемента таможенного тарифа.

Важная научная проблема, решенная в данной области, состоит в анализе теоретических и практических положений тарифного регулирования путем детализации понятия таможенного тарифа, таможенной пошлины и Согласованной системы описания и кодирования товаров, как на национальном, так и на международном уровнях, что привело к разъяснению для теоретиков и практиков о роли таможенных тарифов при государственном регулировании внешнеэкономической деятельности в условиях интеграции молдавской экономики в мировую экономику, в частности в Европейском Союзе.

Теоретическая значимость исследования присутствует посредством научного анализа мнений и спорных предложений, присутствующие в литературе по специальности в Республике Молдова и других стран со ссылкой на тарифное регулирование, вклад в развитие тезисов о тарифном регулировании экспортно-импортных операций, в особенности тех, которые касаются элементов этого регулирования, как низлагаемые в теории и практике таможенных органов.

Практическая ценность работы примечается перестановкой элементов тарифного регулирования в академической среде, научно-дидактическом процессе, а также для лиц, которые осуществляют свою деятельность в рамках таможенных органов для более лучшего понятия процесса тарифного регулирования экспортно-импортных операций, а также научное обоснование деятельности по практической реализации национальных таможенных правил. Выдвинутые предложения *закона ferenda* будут направлены на развитие национального таможенного законодательства, в общем, а также положений, которые определяют тариф и налоговую пошлину, а также стоимость и происхождение товара в особенности.

Внедрение научных результатов. Диссертация была разработана в рамках департамента «Публичного права» Юридического факультета Государственного Университета Молдовы, и была рассмотрена и утверждена. Выводы и рекомендации, основанные на докторской диссертации нашли свое отражение в тех 9 научных статьях, опубликованных в научных журналах в стране и за ее пределами, в том числе в докладах в рамках международных научно-практических конференций.

ANNOTATION

**Turcan Pavel, Tariff regulation of export-import operations,
Law PhD Thesis, Chisinau, 2015**

Specialty: 552.03 Financial (banking, tax, customs) law. Chisinau, 2015

Structure of the thesis: introduction, 4 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 211 sources, 10 annexes, basic text consisting of 145 pages. The results are published in 9 scientific articles.

Key words: tariff regulation, import-export operations, custom tariff, Harmonized System of commodity description and coding, custom duty, customs value, tariff preferences, commodity origin.

Field of study: tariff regulation of import - export operations.

The goal and objectives of the thesis. The research purpose resides in the multidimensional research of tariff regulation of the import-export operations and of their constituent elements, as customs tariff, customs duty, customs value and origin of the goods, in order to establish the final solutions on the highlighted conceptual and legislative gaps, in order to ensure a correct understanding of that regulation given the multitude of involved interests of economic agents, participants of foreign trade activity. Research objectives concern: identification and definition of the customs concept of tariff; customs tariff classification; identification and evaluation of customs tariffs functions; establishing the place of the customs tariff in the hierarchy of state measures of regulation of the economy at the current stage and identification of potential for increased efficiency of tariff regulation; analysis of the Harmonized Commodity Description and Coding System; definition of customs duty as part of customs tariff; classification of customs duties; specification of the functions of customs duties; comparing the fiscal and regulatory function of customs duty by establishing of an effective strategy of tariff regulation in the Republic of Moldova; g) assessment of tariff preferences; h) definition of the concept of determining the country of origin of goods; identifying the criteria for determining the country of origin of goods; establishment of preferential and non-preferential origin of goods.

Scientific novelty the results of the study was to deepen the innovative nature of the research results, determined by the fact that for the first time in science of the customs duty of the Republic of Moldova was carried out a complex and broad research of the concept of tariff regulation of import-export operations by establishing the ground of the customs tariff in the hierarchy of state measures for the regulation of the economy at the current stage and identification of the potential for the increase of efficiency of tariff regulation; highlighting the customs duties as part of the customs tariff.

Important scientific problem resolved in the field in analyzing theoretical and practical tariffs regulations by detailing the concept of customs tariff, customs duty and the Harmonized Commodity Description and Coding, both nationally and internationally, which led to clarification for theorists and practitioners about the role of customs tariffs regulations under state regulation of foreign economic activity in terms of ancestry integration of the Moldovan economy in the world economy, particularly in the European Union.

Theoretical significance of the research is present by the scientific analysis of opinions and controversial proposals, exposed in the specialty literature of the Republic of Moldova and of other states, with reference to the tariff regulation, contribution to the development of theses on tariff regulation of import-export operations, and in particular those concerning the elements of this regulations, as not being elucidated in the theory and practice of customs authorities. Reformulated concepts of the customs tariff and duties, as well as the methods for determining the goods customs value, or of the criteria for determining the country of origin of the commodity, will facilitate the process of amending and completing the legal framework of their activities.

The practical value of the paper is distinguished by transposing the elements of tariff regulation in the academic field, the scientific and teaching process, as well as for the people working within the customs authorities for a better understanding of the tariff regulatory process of import-export operations, as well as the scientific substantiation of the implementation work in practice of the national customs regulations. The submitted *ferenda law* proposals, will be aimed at developing the national customs laws in general, and also of the provisions for determining the tariff and customs duty, and the amount and origin of the goods in particular.

Implementation of scientific results. PhD thesis was developed within the department „Public Law” of the Law Faculty of the State University of Moldova, being examined and approved. The conclusions and recommendations based on the doctoral thesis have found reflection in the those 9 scientific articles published in national and foreign journal.

ȚURCAN PAVEL

REGLEMENTAREA TARIFARĂ A OPERAȚIUNILOR DE IMPORT-EXPORT

SPECIALITATEA: 552.03.- Drept financiar (bancar, fiscal, vamal)

Autoreferatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 27.11.2015	Formatul hîrtiei 60x84 1/16
Hîrtie ofset. Tipar ofset.	Tiraj: 40 ex.
Coli de tipar: 1	Comanda nr. ....

CEP USM, str. A. Mateevici, 60, mun. Chișinău, MD 2009